

REKVISIT

11-1989
10

26 01 Rätansbyn

15.12.59

VATTENTÄKT FÖR RÄTANS KOMMUN

i Rätansbyn, Jämtlands län.

(Ans.D. 11/1959)

DOM

meddelad

den 15 december 1959

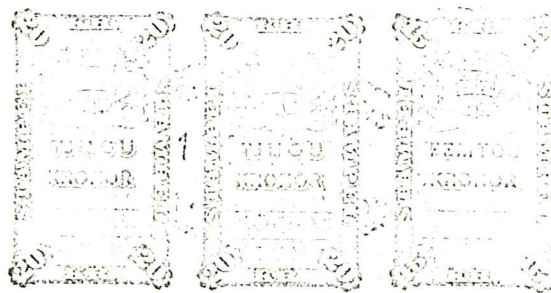
av

MELLANBYGDENS VATTENDOMSTOL

på vattendomstolens kansli i Östersund.

Sökande: Rätans kommun (ombud: civilingenjören
O. Herdner, Östersund).

Ledamöter av domstolen: Särskilde vattenrätts-
domaren S. Nystrand, vattenrättsingenjörerna
Erik Alström och Lars Westgren samt vattenrätts-
nämndemännen Jonas Persson och Olof Brandén.

Dbn nr 106

109. se va 25-1

Stämpel 55 länsvärd Stämpel

ORIENTERING

För trygghet av Rätans kommuns vattenförsörjning har kommunen, nedan kallad sökanden, åren 1957-1958 i Rätansbyn på sökanden tillhöriga fastigheten Rätansbyn 5³⁷ uppfört en grundvattentäkt, bestående av två intagsbrunnar, en samlingsbrunn, råvattenpump, avsyrningsfilter och lågreservoar med mera, allt i enlighet med en till ansökningen i målet fogad beskrivning.

Ovanför vattenverket är på nämnda fastighet beläget ett intag till hushållsvattentäkt för Rätansbyn 5³⁵ tillhörig Elin Larsson. Till sistnämnda fastighet hör ostridigt en av ålder bestående rätt att uttaga vatten därstädes. Från intaget leder en enskild vattenledning med en dimension av 25 mm till ladugårdsbyggnad på 5³⁵. Till större delen är ledningen förlagd i en bäck som löper från Rätansbyn 5³⁷ i nordostlig riktning mot Ljungans älvfåra.

ANSÖKAN

Sökanden har hemställt att vattendomstolen måtte dels pröva lagligheten av vattentäkten, dels berättiga sökanden att vid vattentäkten uttaga intill 100 m³ vatten per dygn, dels ock till skydd mot förorening av grundvattnet lägga be-

svär eller last av angivet innehåll på vissa angränsande fastigheter.

TILLÅTLIGHET

Av handlingarna i målet framgår att vattentäktens nyttjande vid fullt uttag vintertid kan medföra risk för att den privata ledningen till Rätansbyn 5³⁵ fryser på grund av att vattenföringen i den bäck där ledningen dragits minskas tillförläp

kandens uttag. Vattendomstolen finner emellertid att sökandens vattentäkt medför fördel, som väsentligen överstiger denna olägenhet. Hinder mot företaget möter sålunda icke jämlikt 2 kap. 44 § vattenlagen. I övrigt är företaget enligt vattendomstolens mening så utformat att ändamålet med detsamma vinnes med minsta intrång eller olägenhet för annan. Vattentükten bör förty anses lagligen beskaffad. Om gottgörelse till ägaren av Rätansbyn 5³⁵ stadgas nedan.

ALLSTÅND

Vattendomstolen förklarar med stöd av 2 kap. 53 § att sökandens vattentäkt å Rätansbyn 5³⁷ är laglig i det utförande som angivits i en ansökningen bifogad redogörelse för anordningar m.m. (bil. B till aktbil. 1). Höjdsiffrorna i redogörelsen äro angivna i meter över havet i ett jämförelseplan, i vil-

ket en fix i överkanten av jordfast sten cirka 6 m sydväst om vattenverket innehar höjdläget + 368,59 m. - Jämlikt 2 kap.

47 § vattenlagen berättigas sökanden att med befintliga anordningar uttaga intill 100 m³ vatten per dygn ur vattentäkten.

- För fortlöpande mätning av totala vattenuttagen skall sökanden ha en registrerande vattenmätare installerad vid vattentäkten. Uttagen skola av sökanden antecknas i särskilda journaler, som skola förvaras i minst 10 år och på begäran hållas tillgängliga för sakägarna. - Som villkor för tillståndet skall gälla att sökanden ställer sig de föreskrifter, som vattendonstolen lämnar i denna dom eller framdeles stadgar, till efterrättelse.

VATTENTÄKTSFASTIGHET

Rätten att vid vattentäkten tillgodogöra grundvatten skall för framtiden vara förenad med sökandens fastighet Rätansbyn 5³⁷.

VATTENFÖRSÖRJNINGEN PÅ RÄTANSBYN 5³⁵

Elin Larsson, Rätansbyn 5³⁵, har hemställt att vattendonstolen måtte lägga servitut till förmån för fastighetens rätt till uttag av vatten på Rätansbyn 5³⁷. Yrkandet kan ej i förrevarande ordning vinna prövning och avvisas förty av vattendonstolen.

Sökanden har erbjudit gottgörelse åt Elin Larsson i form av tillhandahållande av vatten och anført: När sökandens vattentäkt och ledningsnät anlades erbjöds Elin Larsson fri anslutning till och fritt hushållsvatten från kommunens ledningsnät. Hon gick dock icke med härpå. Genom hennes vägran ställer sig slutningen numera dyrare. Sökanden - som åtar sig att i övrigt ombesörja anslutningen och att kostnadsfritt leverera in- till 300 m³ vatten årligen - hävdar att Elin Larsson själv bör svara för den sålunda inträffade fördyringen och förpliktas att bidra med 500 kronor av anslutningskostnaden.

Elin Larsson har bestritt skyldighet att till någon del svara för anslutningskostnaden.

Vattendomstolen gör följande överväganden. Sökanden hade enligt 2 kap. 47 § andra stycket vattenlagen att, när det visade sig att annans rätt kunde förnärmas av företaget, draga på samma under vattendomstolens prövning. I så fall hade ersättningsfrågan kunnat avgöras innan ledningsnätet färdigställdes och sålunda utan kostnadsfördyring för sökanden. Sökandens underlåtenhet att påkalla erforderlig prövning av vattentäkten bör icke föranleda att Elin Larsson åsamkas förlust. På grund härav finner vattendomstolen, som anser ersättning lämpligen

skola utgå genom tillhandahållande av vatten till den myckenhet varom parterna äro ense, sökanden vara skyldig att utan bidrag av Elin Larsson ombesörja anslutning av Rätansbyn 5³⁵ till kommunens vattenledningsnät.

Vattendomstolen - som ej funnit skäl att bestämma om uppskov i fullgörandet av sökandens ersättningsskyldighet på sätt sakägaren hemställt - förpliktar sökanden att genast ombesörja att Rätansbyn 5³⁵ anslutes till kommunens ledningsnät. Anslutningen skall ske å plats där nu befintlig vattenledning påkopplats fastighetens rörnät (i ladugården söder om mangårdsbyggnaden) och utan kostnad för Elin Larsson. Sökanden har att i framtiden vederlagsfritt tillhandahålla intill 300 m³ vatten per år på fastigheten. Nu stadgat åläggande för sökanden avlöser såsom full gottgörelse för bortfallet därav befintlig möjlighet att med egen ledning föra vatten till Rätansbyn 5³⁵.

BESTÄMMELSER FÖR SKYDDSSOMRÅDE

Sökanden har hemställt att vattendomstolen måtte å fastigheterna Rätansbyn 5⁵ och Rätansbyn eller Prästbordet 1¹ i delar som angränsa vattentäktsfastigheten lägga servitut av nedanstående innehåll.

Yrkandet härom har ej föranlett gensaga i vidare mån än

att dels vägförvaltningen i Jämtlands län, med uppgift att allmän väg kan komma att dragas genom skyddsområdet, hemställt att vattendomstolen förordnar om rätt för parterna att inom viss tid påkalla ändring, förtydligande eller komplettering av föreslagne skyddsbestämmelser, dels ock Brita Karolina Örnstedts dödsbo skat förpliktande för sökanden att för framtida värdeminskning tillförne servitutet av Rätansbyn 5⁵ utge ett belopp av 1 krona 50 öre för varje m² av fastigheten, som belastas av servitutet.

Sökanden har medgivit att vattendomstolen meddelar av vägförvaltningen föreslagen bestämmelse. Med bestridande av dödsboets yrkande har sökanden hävdad, att värdeminskning ej kommer att drabba Rätansbyn 5⁵ genom skyddsområdesbestämmelserna.

Vattendomstolen finner det lämpligt att parterna på sätt varom sökanden och vägförvaltningen äro ense beredes möjlighet att påkalla ändring av och tillägg till servitutsbestämmelserna.

Vidkommande dödsboets yrkande finner vattendomstolen att man inom berörda områden av Rätansbyn 5⁵ såvitt nu kan förutses icke har att räkna med framtida bebyggelse vare sig för industriella eller andra ändamål. Vid sådant förhållande kan

dödsboet ej anses ha gjort sannolikt att minskning av fastighetsvärdet följer genom meddelande av begärda skyddsbestämmelser. Vattendomstolen ogillar förty dödsboets ersättningsyrkande.

Av sökanden föreslagna servitutsbestämmelser innebära enligt vattendomstolens mening besvär eller last på angränsande fastigheter som erfordras till skydd mot grundvattnets förorening.

På grund härav föreskriver vattendomstolen att de områden av Rätansbyn 5⁵ och Rätansbyn eller Prästbordet 1¹, som angivits å en till ansökningen i förevarande mål fogad karta (betecknad med nr 2 164.2.35, bilaga till aktbil), om ungefär 40.000 m² väster om östra gränsen mellan Rätansbyn 5³⁷ och 5⁵, skola till förmån för Rätansbyn 5³⁷ besväras av följande servitutsbestämmelser: Avfall får icke tippas och avloppsvatten ej utledas å områdena. Nödiga avloppsledningar skola utföras i tät och beständigt material med täta fogar. Väg må ej framdragas med mindre därvid tillses att kommunens vattenförsörjning för framtiden helt tryggas. Upplag må ej anordnas av petroleum- eller tjärprodukter, syror, lutar, salter, organiska lösningsmedel eller industriella avfallsämnen; ej heller må sådana ämnen annorledes utsläppas på marken.

OMPRÖVNING AV SKYDDSBESTÄMMELSERNA

Menar part att skyddsbestämmelser, som ovan meddelats, äro onödigt vittgående eller att de ej innebära erforderligt skydd för grundvattnet eller att komplettering av bestämmelserna annars erfordras må fråga härom inom tid, som nedan stadgas för anmälan av oförutsedd skada i målet, genom anmälan dragas under vattendomstolens prövning.

FÖRUTSEDD SKADA

Menar någon att genom vattentäkten vållas skada eller intrång, som av vattendomstolen icke nu förutsetts, må han inom tio år från denna dag eller sist den 15 december 1969 genom anmälan till vattendomstolen framställa anspråk i anledning härav.

FULLFÖLJDSHÄNVISNING

Talan mot denna dom fullföljes till vattenöverdomstolen genom vad. Vill part vädja mot domen, skall han inom två veckor från denna dag, eller sist tisdagen den 29 december 1959 före tjänstetidens slut, hos vattenrättsdomaren eller vattenrättssekreteraren vid Mellanbygdens vattendomstol, postadress Storgatan 24, Östersund, muntligen eller skriftligen anmäla vad. Part, som anmält vad, skall inom fyra veckor från denna dag, eller sist tisdagen den 12 januari 1960 före tjänstetidens

slut, fullfölja vadet genom att till vattenrättsdomaren inkomma med sin till vattenöverdomstolen ställda vadeinlaga.

Har ena parten sålunda vädjat, äge även motparten, ehuru han ej iakttagit vad ovan sagts, föra talan mot domen; dock åligge honom att inom två veckor från den dag, då tiden för fullföljd av vadet utgick, till vattenrättsdomaren inkomma med vadeinlaga. Sådan vadetalan förfaller, om den första vadetalan återkallas eller eljest förfaller.

Inlaga eller annan handling må till vattenrättsdomaren inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev.

Som ovan.

På vattendomsstolens vägnar:

(S. Nystrand)